

meg a 8 osztálya, vagy 8 osztálya van csak, és az ő továbbtanulásuk fontos dolog lenne. Ez az iskolák, a tanárok kapacitásának a kihasználása szempontjából is jó lehetne. Amikor racionalizáláson gondolkodunk, akkor mindig azt gondolom, hogy fontos racionalizálni, mert csökken a gyereklétszám, de be kellene hozni a „life long learning” szemléletet az iskolákba.

E: Erre van fogadókészség a fővárosban?

Sz. J.: Nincs jogunk odamenni az iskolákhoz, és azt kérni, hogy módosítsátok az alapító okiratot és tanításot olyan felnőtteket, akiknek nincs piacképes végzettségük. Én azóta próbálok népszerűsíteni a felzárkóztató oktatást, amióta itt vagyok, de egyetlen iskolában sem megy. Pedig sok intézményben nagy jelentősége lehetne a profilszélesítésnek, nemcsak a pedagógiai kultúra fejlődése miatt, hanem ilyen módon kapcsolódni lehetne az élethosszig tartó tanulás világához. Sokat segítene a gyerekek iskolai sikerességében is, ha a szülők, nagyszülők is tanulhatnának. Ha azt kérdezem, hogy mivel vagyok elégedetlen a saját munkámban, akkor ez az a terület. Nincsen lehetőség, és nincs olyan légkör, hogy ezt megoldjuk. Azt gondolom, hogy ez a jogszabályalkotók felelőssége is. 85-től folyamatosan a decentralizálás irányába megy a rendszer, és most már olyan szintű a decentralizáció, hogy ez az ellátás problémáihoz vezet, mind a minőségi kontroll, mind a feladatellátás tekintetében. Ha más országokat nézünk, azt lehet megfigyelni, hogy a legkülönbözőbb típusú oktatási rendszerekben is próbálnak egyfajta külső minőségbiztosítást bevinni, és egyfajta egyensúlyát megteremteni a centralizációnak és a decentralizációnak. Ez így van Németországban és így van Angliában is. De nálunk ez abszolút tabu, az iskolai autonómiát nem lehet megkérdőjelezni.

E: Várható-e bármiféle változás a jövőben?

Sz. J.: Meggyőződésem, hogy az új ügyosztályvezetőnek köszönhetően komoly változások várhatók. Komoly változások lesznek az intézmények értékelésében is. Ezt már elhatároztuk. Bízom benne, hogy a PISA vizsgálat hatása is el fog érni iskolai szintre. Nagyon szeretném, ha a fővárosban szembenéznénk a PISA mutatóival. Először az önkormányzat, aztán az iskolák szintjén. Meg fogjuk vizsgálni az iskolák eredményeit, és bízom abban, hogy a Pedagógiai Intézet mostani átalakítása segíteni fog ebben. Megnézzük pontosan, hogy melyik iskolában milyen eredmények vannak, és ahol rosszak az eredmények, ott fejlesztési tervet kell készíteni, és ki kell kényszeríteni a fejlesztést, mert ez a választók iránti kötelességünk.

Az interjút Matern Éva készítette

„A törvényileg meghatározott feladatokhoz nincsenek hozzárendelve a források”

Balczó Zoltán a Fővárosi Közgyűlés Oktatási Bizottsága alelnöke (Jobbik Magyarországért Mozgalom)

Educatio: Kezdjük a bemutatkozással.

Balczó Zoltán: Végzettségemet tekintve villamosmérnök vagyok, a Budapesti Műszaki Egyetemen végeztem 1971-ben. Némi ipari gyakorlat után 1975 óta, immáron 30 éve a Kandó Kálmán Műszaki Főiskola oktatója vagyok. Az integráció után ez a Budapesti Műszaki Főiskola egyik kara lett, ahol főiskolai docensként dolgozom. A közoktatással, szakoktatással 1994-ben kerültem kapcsolatba, amikor a MIÉP listáján fővárosi képviselő lettem, és az oktatási bizottság tagja az 94–98-as ciklusban. 1998 és 2002 között

az Országgyűlés oktatási és tudományos bizottságának voltam a tagja és most 2002-től újfent a fővárosi oktatás területén dolgozom képviselőként és a bizottság alelnökeként. 2003 októbere óta független képviselőként.

E: Az MDF-nek is tagja volt?

B. Z.: 1992-től fél évig voltam MDF-tag mindössze, aztán a MIÉP-ben folytattam a munkámat, amikor az MDF-ben a szakadás bekövetkezett.

E: Miért lépett ki a MIÉP-ből?

B. Z.: Onnan 2003 októberében léptem ki. Amikor láttam a megújulásra való képtelenséget a párton belül, pontosabban azt, hogy nem tudja azokat a célokat teljesíteni, amire létrejött, akkor kiléptem. A fővárosban is kizártak a frakcióból, amikor a pártból kiléptem. A frakciótagságnak ugyan nem feltétele a párttagság, de egy hónap után a képviselőcsoport politikai megfontolásból érthető módon kizárt. Azóta a Jobbik Magyarországért Mozgalom alelnöke vagyok és politikailag itt működöm. Az oktatáspolitikával kapcsolatban elvek, amiket én képviseltem, és amelyek alapján az oktatási programot annak idején megalkottunk, alapvetően nem változott. Most is ezt képviselem, összhangban a fővárosi közgyűlés MIÉP-es képviselőjével. Tehát ez a munkakapcsolat változatlanul fenn áll. Ma is tájékoztatom őket arról, hogy mik lesznek az oktatási előterjesztések, és ezzel kapcsolatban mi a véleményem. Tehát az ember nem az elveit változtatja meg, de ha úgy ítéli meg, hogy az adott közegben ez már nem tud érvényesülni és nem jut eredményre, akkor lépnie kell.

E: Melyik bizottságban dolgozik még az oktatásin kívül?

B. Z.: Tagja vagyok a Jogi bizottságnak és az Európai Unió integrációs és külügyi bizottságnak, de elsősorban oktatáspolitikusnak tartom magamat. A saját munkám alapján a felsőoktatásról van részletesebb és belső ismeretem. De az 1994 óta eltelt időszak a népképviselő különböző szintjein – de mindig az oktatáshoz kapcsolódva – azt jelenti, hogy a megközelítem az oktatáspolitikusé. A szakmai kérdésekhez igyekeztem közel kerülni, ennek érdekében sok személyes szakmai kapcsolatot kerestem elsősorban Baranyi Károllyal, a Nemzeti Pedagógus Műhely elnökével, akivel szoros kapcsolatom volt. De másokat is igyekeztem megkeresni, akiktől a szakmai ismeretekhez hozzájuthattam.

E: Mennyi időt töltött el a Kandón?

B. Z.: Amikor országgyűlési képviselő voltam, ott csak részfoglalkozásban működtem, de a kapcsolat megmaradt. 1994-ig intenzíven vettem részt az oktatásfejlesztésen túl kutatómunkák szervezésében, egy TEMPUS program koordinálásában. 1994 óta folyamatosan közéleti politikusi feladataim is vannak, ezért csak a szűkebben vett oktatói feladataimat teljesítem. Alapozó tárgyat, villamosságtant oktatok jelenleg, teljes munkaidőben. Egyébként megváltozott a rendszer, a hihetetlenül magas létszámú évfolyamok azt eredményezték, hogy nem a számomra kedvesebb felső évfolyamos szakterületen maradt meg az oktatási lehetőségem. Rendkívül elszomorító, negatív tapasztalataim vannak az elmúlt 6–8 év alatt arról a kormányokon áthúzódó felfogásról, amelyik szerint a minél magasabb felsőoktatásba kerülő létszám önmagában pozitív politikai teljesítményt jelent. Ezek a létszámok úgy növekedtek, hogy sem az infrastrukturális feltételek, amelyek a műszaki felsőoktatásban különösen fontosak, sem az épület befogadóképessége, sem a tanári létszám nem tartott lépést velük. Ez egyértelműen az oktatás minőségének a rovására ment, és a jelenlegi színvonal is csak rendkívüli küzdelmek árán tartható. Úgyhogy meggyőződésem, hogy ezen változtatni kell, ami a felsőoktatási képzésnek egy új struktúráját igényelné. Ha a diplomák értékét tartani akarjuk, a közoktatás színvonalát, az ambíciókat, a készségeket és a feltételeket, mint kiinduló bázist is figyelembe

véve, ezek a létszámok, ebben a struktúrában szerintem nem tarthatók. A változtatás érdekében az ún. akkreditált felsőfokú iskolarendszerű szakképzés, vagy a post-secondary képzés feladatát kellene átgondolni. Rendkívül borúlátóan ítélem meg a hagyományos magyar duális felsőfokú képzés szétzúzását. Megítélésem szerint a bolognai folyamat, a végzettségek európai összehasonlíthatóságának elve nem azt követeli meg, hogy ez az ún. lineáris képzés feltétlenül létrejöjjön, hiszen a főiskolai és egyetemi képzés közötti átmenet eddig is megteremthető volt és ez még jobban kimunkálható lenne mindkét irányban. De az a lineáris képzési koncepció, amelyik azt feltételezi, hogy egy közösen induló képzésből egy idő után valaki, aki nem alkalmas vagy nem motivált arra, hogy a master szintet, vagy onnan a PhD-t teljesítse, egy minimális plusz ráfejeléssel piacképes (bachelor) diplomát kaphat, az nincs tisztában azzal, miben különbözik a jelenlegi főiskolai és egyetemi képzés. Mert ez elsődlegesen a képzési célt tekintve különbözik, más munkaerőpiaci igényeknek kell megfelelni, legyen ez mérnök, tanító-tanár, vagy pénzügyi-közgazdasági területen dolgozó szakember. Ennek most megvannak a jól kialakult szakmai kompetenciái, amelyekről nagyon kockázatos lenne lemondani.

E: Milyen ambíciókkal kezdett dolgozni az Oktatási Bizottságban?

B. Z.: Az ambíció az volt, hogy ennek a megtisztelő feladatnak, hogy a főváros 66 képviselői egyikének listán megválasztottak, minél jobban meg tudjak felelni. Tehát itt az ambíció nem valamiféle előmenetelben jelentkezik, hanem abban, hogy minél többet tudjak tenni az oktatás érdekében. Mivel az oktatási bizottság is politikai alapon szerveződik, és egy pártok által kiválasztott félig-meddig szakmai testület, így összetétele, belső arányai tükrözik a politikai erőviszonyokat. Tudomásul kell venni, hogy egy politikai alapon működő koalíció a meghatározója a főváros oktatáspolitikájának. Ezen belül alkalmanként konstruktív ellenzékiségre nyílik lehetőség, amikor az ember érezheti azt, hogy talán eredményt is elér, mert változtatni tud. Az eseteknek egy másik jelentős részében pedig annyi feladata marad, hogy amivel nem ért egyet, amit károsnak tart, amit hibásnak tart, azt a rendelkezésre álló önkormányzati vagy egyéb fórumokon szóvá tegye.

E: Mennyire elégedett eddigi tevékenységével?

B. Z.: Nem voltak komolyabb illúzióim abban a tekintetben, hogy ellenzéki képviselőként olyan irányba lehet megváltoztatni bizonyos oktatási, szakképzési, működtetési felfogásokat, amelyek megfelelnek az én volt és jelenlegi pártom programjának. Az egymást váltó kormányok bármennyire sokat beszéltek a modernizációról, és arról, hogy az oktatás stratégiai ágazat, ha minden a pénzügyi megszorítások jegyében történik, akkor érdemi változások nem lesznek. Várható volt, hogy a központi megszorítások elindítanak egy intézményrationalizálási döntéssort, amelynek nagyon csekély része az, amivel én is egyetértek. Nem lehet mindent a csökkenő diáklétszámra fogni. Nagyon erősen érződik a döntésekben az intézmény-megszüntetésből és a pedagógus státus leépítések-ből származó pénzügyi haszon, mint cél. Én egész másképp látom azt, hogyan kellene a magyar közoktatást és szakképzést átalakítani, és mi lenne itt az önkormányzatok szerepe. A legsúlyosabb gond az, hogy ha valami állami feladat, arról az államnak kellene gondoskodnia. Mert minden kormány beszél arról, hogy a társadalmi mobilitás milyen fontos, és ezek az igaz és szép követelmények mindig elhangzanak a párt- és kormányprogramokban. Akkor silányulnak szlogenné, ha kiderül, hogy a valóságos feltételek ezt nem teszik lehetővé. Hiszen minden további nélkül tudomásul vesszük, hogy egy gazdagabb önkormányzat sokkal jobb feltételeket tud biztosítani a közoktatás terén, mint egy szegényebb. Ez különösen fontos a szakközépiskolák esetében, ahol jelentős szempont az, hogy milyen tárgyi feltételeket tud teremteni a képzéshez az iskola. Ezt csak úgy le-

hetne megoldani, ha a finanszírozás azonos mércével vállalt állami feladat lenne. Ugyan-csak abszurd dolog a központilag megemelt pedagógus bérek kitermelését rábízni a kü-lönböző helyzetű önkormányzatokra. Vagyis az oktatási normatívákat az intézmények fenntartására és a béreknek a kifizetésére közvetlen állami büdzséből kellene biztosítani. Ma sok esetben azt látja az ember, hogy 60 százalékos állami normatívához 40 százalékot az önkormányzat tesz hozzá, már amelyik hozzá tud tenni. Ahol ezt nem tudják hozzá-tenni, ott az oktatási feltétel a másikhöz képest gyengébb. Tehát az oly sokat emlegetett esélyegyenlőség, a jelenlegi öszvér finanszírozás rendszerében nem valósulhat meg. Tu-dom, hogy ma azok, akik hajdan a közösségnek nem feltétlenül felelős szocialista államot működtették, kigyót-békát próbálnak azoknak a fejére szórni, akik az államnak nagyobb szerepet akarnak juttatni. Pedig volt alkalmam fővárosi képviselőként részt venni pári-zi tanulmányúton, és az idén voltam Barcelonában is az oktatási bizottsággal. Mindkét példa, de főleg a párizsi azt igazolta, hogy nyugaton rendkívül erőteljes a közoktatás és a szakképzés területén az állami szerepvállalás, mind a finanszírozás, mind pedig a szak-mai felügyelet tekintetében. Amikor ott ezeket az előadásokat hallgattuk, nem győztem integetni SZDSZ-es képviselőtársamnak, mert nyilvánvaló, hogy ott az állami szerepvál-lalást nem valamiféle Kádár-rendszer iránti nosztalgia erősíti. Franciaországban nagyon jól tudják, hogy a saját érdekükben mi az, amihez központilag kell a feltételeket megte-remteni. Ez megerősített abban, hogy itthon ilyen irányban kellene továbblépni.

E: Mit jelent a bizottságon belül az alelnöki funkció?

B. Z.: Az alelnöki funkció csak egy cím, nincs különösebb jelentősége. Az én esetemben megtisztelő, hogy a bizottság alelnöke vagyok, de ez külön jogkörrel, vagy bármilyen érdekérvényesítési, szakmai, vagy egyéb lehetőséggel nem jár.

E: Milyen összetételű az oktatási bizottság pártok szerint?

B. Z.: 5 MSZP-s, 4 SZDSZ-es, 4 FIDESZ-es, 1 MDF-es tag van és jómagam. Tehát a bizottságok megfelelő arányban leképezik azt a politikai pártok szerinti összetételt, ame-lyik a fővárosi közgyűlésben létezik. Az oktatási bizottság a fővárosi közgyűlés szakmai testülete, amelyik megtárgyalja a közgyűlés elé kerülő előterjesztéseket, véleményezi, és javasolja vagy nem javasolja elfogadásra őket. Különböző törvényekből adódó feladatai vannak, amelyek 70–80 százalékanak nincsen olyan politikai vonatkozása, amely a pár-tok eltérő oktatáspolitikai elképzeléseibe ütközne. Tehát ilyen értelemben azt monda-nám, hogy sokszor fennáll a konstruktív együttműködés lehetősége. A bizottság teljesí-ti azokat a feladatokat, amiket az SZMSZ meg a törvények ráruháznak. A bizottságban vannak képviselők, és külső bizottsági tagok. A képviselők egy része oktatáspolitikusnak tarthatja magát, másik része nem foglalkozott soha oktatással, csak valahogy a felada-tok szétosztása során került be az oktatási bizottságba. A külső bizottsági tagok többsé-ge szakértőként kerül be, de az adott párthoz kapcsolódva. Ugyanakkor a külső tagok között is vannak olyanok, akik valamilyen más szempont alapján, talán jutalomképpen kerültek be a bizottságba. Talán ez a vegyes összetétel is akadály a annak, hogy a megha-tározó szakmai elképzelések innen induljanak el. Rengeteg mechanikus feladata van az OB-nek. Pl. hogy egy felújítási terv végrehajtásánál melyik iskolánál milyen beruházást javasunk, vagy az ifjúsági táborok támogatása stb. Tehát 10-ből 8 eset olyan, ahol nincs közvetlen pártpolitikai vetülete az ügyeknek, tehát ha valamin az ember módosítani akar, és értelmes javaslata van, akkor fogadókészségre talál. A bizottság nagyon sok esetben mechanikus jóváhagyó testülettel alakul, néha a komolyabb korrekciónak is nagyon kevés lehetősége van. Pl. egy évvel ezelőtt kirajzolódott a térségi integrált szakképzési központ, a TISZK alatt futó lehetőség, a főváros szakképzésének a fejlesztésére és pályázati pén-

zek behozatalára, illetve szorosan ehhez kapcsolva egy intézményrationalizálási program, azaz iskolák megszüntetése. Ez az anyag most bekerült a közgyűlés elé, és én úgy látom, hogy nagyon kevés módosítással végső formájában is ugyanúgy maradt. A javaslat valamilyen hátsó boszorkánykonyhában megszületett, az így is maradt, miközben úgy tűnt, hogy komoly, nagy társadalmi körben vitatták. Alkalmanként az oktatási bizottság is megfogalmaz bizonyos módosításokat, amelyek nem teljesülnek. Az oktatási bizottság az a testület, amely sokkal nagyobb szakmai nyilvánosság előtt végzi a munkáját, mint a döntést hozó közgyűlés. Ez azt jelenti, hogy amikor az oktatási bizottság ülésén az éves költségvetésről, vagy az iskolák összevonásáról, vagy ezekről az új integrációs központokról tárgyalunk, akkor nagy létszámban vannak jelen érintett intézmények igazgatói, szakszervezetei, szülői szervezetei képviselőik. Tehát egy viszonylag nagy szakmai plénum előtt vitázunk és szavazunk arról, hogy milyen módosításokat javasol az oktatási bizottság. Végül a főváros oktatási bizottsága egyhangúlag megszavazza és benyújtja a módosító indítványt. A jelenlévők megnyugodva mennek haza, hiszen a meghatározó többségben lévő koalíció is ezt támogatta, mindenki ezt támogatta. Aztán valamikor rá egy hétre a közgyűlés a maga csendes magányában elutasítja ugyanezt a módosító indítványt. Az is előfordul, hogy ugyanaz a koalíciós képviselő, aki itt megszavazta, ott pártfegyelemből ellene szavaz. A kívülálló sokszor úgy érzi, hogy az oktatási bizottság határozata egyben a fővárosi önkormányzat döntése is. Nem érzik azt a különbséget, hogy amikor arról szavazunk, hogy az oktatási bizottság XY-t kinevezi igazgatónak, az a mi hatáskörünk, ha pedig arról szavazunk, hogy racionalizálni kell az intézményeket, arról már a fővárosi közgyűlés dönt. A legsúlyosabb kérdések azok, hogy milyen rendszerben akarjuk működtetni az egész intézményhálózatot, amikor megfogalmazunk paramétereket, hogy melyik iskolák azok, amelyeket nem célszerű működtetni, amelyeket jogutóddal megszüntetünk. Ilyenkor az ember kézbe veszi az adatokat, és azt látja, hogy a javaslatot az indikátorok egyáltalán nem támasztják alá. Vagyis az ember nem tudja pontosan, legfeljebb érzi, hogy itt egyéb szempontok játszanak szerepet. Ilyenkor következik a pártok eltérő helyzetéből adódóan egy éles vita, és végül a többségi szavazás dönt. Nekem más felfogásom van arról is, hogy egy iskola bezárására mikor lenne szükség. Az a legnagyobb gondom, hogy a fővárosi önkormányzat oktatási irányítói által előzetesen megfogalmazott feltételeknek nem megfelelő módon történik az a döntés amikor egy intézményt megszüntetnek. Jó példa erre most a Postaforgalmi és Gazdasági Szakközépiscola, amelyik 50 éves múltira visszatekintő, ragyogó eredményekkel rendelkező felvételi nehézségekkel nem küzdő, a munkaerőpiacon a végzőseinek nagyon jó elhelyezkedést biztosító iskola, és kiderül, hogy meg fogják szüntetni. Az elvi döntés már megszületett, és ennek az okát úgy fogalmazták meg, hogy az egyház visszaigényli az ingatlant, nincs mérlegelési jogkörünk, az iskolát meg kell szüntetni. Ez teljesen félrevezető válasz, mert nem az a kérdés, hogy abban az épületben működik-e tovább az iskola, hanem, hogy működik-e tovább egyáltalán. A lehetőség adott, hiszen a központi költségvetés 800 millió forintot biztosít az épület kiváltására, csak éppen a főváros vezetése nem akarja erre a célra fordítani ezt az összeget.

E: Melyik pártnak a képviselői szottak együtt szavazni?

B. Z.: Amikor egy előterjesztés az oktatási bizottság elé kerül és én mint képviselő megkapom, az már túl van azon a szinten, ahol a várost irányító koalíció tagjai egyeztetnek. Tehát az előkészítés munkájában egy ellenzéki képviselő nem vesz részt, nem is tud részt venni. Neki akkor van lehetősége erről véleményt nyilvánítani, szavazni, vagy meggyőzni a bizottság többségét a javaslat esetleges tévedéséről, amikor a bizottság ülésén napi-

rendre kerül. Tehát ilyen értelemben külön egyeztetés az előkészítési időszakban nincsen. Vannak témafelelősök egyes területen kijelölve, de ez szakmai kérdés, nem párt-politikai. Ugyanakkor előfordul, hogy egy alkalmatlan jelölt kap igazgatói kinevezést, érezhető módon politikai kötődés miatt. Ezek a legérzékenyebb ügyek, és a pártok szerinti megosztottság ilyenkor jelentkezik.

E: Milyenek az OB-n belül a személyes kapcsolatok?

B. Z.: Az OB-n belül éles, személyeskedéssé fajuló konfliktusok nincsenek. Én magam sem az a típus vagyok, aki ilyesmire hajlamos. A vitában határozottnak kell lenni, de a személyeskedést nem tartom eredményesnek.

E: Mennyire képesek befolyásolni Budapest oktatásügyét és az egyes intézmények munkáját?

B. Z.: Az, hogy milyen pénzügyi feltételek között működjenek az intézmények, az ellenzéki képviselők nagyon kis mértékben tudják befolyásolni, és az oktatási bizottság sem nagyon, mert a költségvetés a legszigorúbb feyelemmel végrehajtott pártkoalíciós döntés. Próbálkozunk, legjobb tudásunk szerint, de erre nagyon csekély lehetőség van. Az oktatás ügyét jellemzi, hogy milyen szakképzési koncepcióval rendelkezik a főváros, és milyen közoktatás-fejlesztési terve van. Ez a terület az, ami több évre, több ciklusra szól. Azt hiszem, hogy ebben van mód arra, hogy közreműködünk. Tehát amikor megalkottuk azt a koncepciót, hogy meg kell erősíteni a 8 osztályos képzést, mert túlzottan elburjándzik a 6 meg 8 osztályos gimnázium, kiürülnek az általános iskolák felső tagozatai, gyengébb lesz a 4 osztályos gimnázium, az erre vonatkozó koncepcióval mindnyájan egyetértettünk. Az is egy fontos döntés volt, amelyik eredményeként az egy éves nyelvi előképzést próbáljuk bevezetni és finanszírozni. Ennek a kimunkálásában szintén egyetértés volt. Abban a kérdésben, hogy az intézményhálózatot milyen módon tartjuk fent, melyik intézmények szűnnek meg, nehéz együttműködni. Amennyiben az általam elutasított koncepciót közgyűlési határozatként tudomásul is veszem, nem mindig az elfogadott és objektív paraméterek szerint történik a megszüntetés. Nagy nehézsége a minőségi munka megítélésének, hogy nem létezik az igazgatók szakmai munkájának a rendszeres kontrollja. Pénzügyi-gazdasági ellenőrzés van, és ez nagyon fontos, de amikor egy-egy iskolaigazgatói pályázat elbírálásáról van szó, nem áll rendelkezésre szakértői elemzés az elmúlt 5 év munkájáról vagy minőségének a megítéléséről. Ez egy nagy hiányosság.

E: Milyen a viszonyuk a kerületi oktatási bizottságokkal?

B. Z.: Oktatási bizottságok közötti kapcsolatról én nem tudok. Az ügyosztálynak van kapcsolata, vannak egyeztetések, de az oktatási bizottságok között tudomásom szerint nincs kapcsolat.

E: Az apparátussal, az ügyosztállyal milyen a kapcsolat?

B. Z.: Az ügyosztállyal egy képviselőnek az a kapcsolata, hogy amikor a megkapott előterjesztéshez háttér információt kér, akkor rendszerint megkapja, tehát a kapcsolat korrekt. Ezek az előterjesztések azonban már döntésre kész stádiumba kerülnek ide. Tehát azokban a vitákban, amikor ez kirajzolódik, csak a koalíciót irányító oktatáspolitikusok vagy szakértők vesznek részt. Az ügyosztály munkatársai egyébként felkészültek, tisztában vannak a feladataikkal.

E: Az elmúlt években a fővárosban milyen pozitív és negatív változások történtek?

B. Z.: Pozitívnak azt tartom, hogy miközben a közoktatás területén az infrastrukturális, meg anyagi feltételek nagyon negatívak, a fővárosi szakképző intézmények, a Szakképzési Alap segítségével elég jó helyzetbe kerültek számítógéppark tekintetében, és a szakképzést szolgáló technikai infrastruktúra területén. Jó néhány intézményben a korszerű számítástechnika oktatásának olyan feltételeit lehetett megteremteni, amely egy francia

vagy spanyol iskolával összehasonlítva is megállná a helyét. Tehát a Szakképzési Alappal való jó gazdálkodás és kapcsolattartás révén sikerült a képzéshez szükséges műszaki-technikai feltételeket jó színvonalon tartani az intézmények többségében. Pozitív az is, hogy reményeink szerint az FPI (Fővárosi Pedagógiai Intézet) helyzetét most már sikerül stabilizálni, amely elfogadhatatlan és jogszabályokba ütköző gazdálkodását követően krízis helyzetbe került. Most abban bízunk, hogy ez a háttérintézmény talpon marad és ellátja a feladatát. Végül is az MSZP-vel szemben az SZDSZ és az ellenzék közösen jelölt egy igazgatót, aki Miskolcra érkezett. Eredetileg egy régi elvtárs szeretett volna jutalmul odakerülni, de ez már az SZDSZ-nek is sok volt. Néha az SZDSZ ingerküszöbét is átlépi egy-egy ilyen személyes döntés. Az FPI fontos háttérintézmény, és ott nagy krízis volt, fegyelmi eljárásra került sor, nyugdíjazták az igazgatót. Nagyon pozitív dolognak tartottam azt is, hogy a főváros által fenntartott intézményekben a nyelvi képzésre szánt nulladik évfolyamokra, ha nagyon nehezen is, meg csökkenő mértékben is, de sikerült a forrásokat kiszorítani. Ez az elmúlt időszak egyértelműen pozitív eredmény volt.

E: Milyen további fejlesztések várhatók?

B. Z.: Egy jól prosperáló országban egy, az oktatást-szakképzést valóban stratégiai ágazatnak tekintő kormányzat ideje alatt fontos célokat tűznek ki. De ennek itt ebben a helyzetben 2005–6-ra vonatkozóan nincs értelme. Tudomásul kell venni, hogy a főváros oktatásának irányítása egy, a választás következtében a pártok vetélkedéséből nyertesként kikerülő, kompromisszummal kötött politikai koalíció kezében van. Egy ellenzéki képviselő ilyenkor a legjobb tudása és meggyőződése szerint igyekszik a maga eltérő véleményét úgy képviselni, hogy konstruktív legyen, és ne csak a vágyálmait mondja el. Esetleg ütköztesse a maga eltérő oktatási, nemzetstratégiai elképzelését a jelenleg regnálókkal, de mivel ez csak egy politikai deklaráció, erre ritkán van szükség. A gyakoribb az, hogy a kínálózó lehetőségekkel élve próbálja sok kis lépéssel befolyásolni, hogy egy-egy javaslat átjusson, hogy az adott probléma jobban oldódjon meg. Ezek az apró munkák, ezt tudomásul kell venni.

E: Mivel elégedetlen leginkább?

B. Z.: A legnagyobb probléma az, hogy lépten-nyomon érzem az oktatás területén is azt az alkotmányellenes helyzetet, amelyik az önkormányzathoz törvényileg kötelezett feladatok ellátásához nem biztosítja a szükséges forrásokat. Ez jelenleg a legsúlyosabb elmentmondás. Sokan kijelentik, hogy az önkormányzati rendszer a sikerágazata az egész rendszerváltásnak. Ez persze igaz, mert nem tanácsrendszerben odaültetett emberek ülnek itt, hanem demokratikusan választott képviselők. De a demokratizmusnak, az önálló döntéshozatalnak hihetetlen korlátja ez az alkotmányellenes helyzet, amely minden területen és mostanában egyre jobban érződik, hogy a törvényileg meghatározott feladatokhoz nincsenek hozzárendelve a források. Ha valaki stratégiai ágazatnak tekinti az oktatást és a jövő zálogának, akkor tudnia kell, hogy ebbe pénz kell fektetni. Meg kell nézni, hogy a GDP-ből mennyit költünk erre, és mennyit költ erre egy magára többet adó ország. Meg kell nézni mennyit költünk egy főre, és kiderül, hogy nem vagyunk pazarlóak. Óriási különbség van az oktatás minősége szempontjából aszerint, hogy milyen az osztálylétszám, vagy mennyi a pedagógus kötelező óraszám. Ezek nem természeti törvények, amelyek változtathatatlanok, de a döntési kompetencia nem a fővárosi önkormányzaté. 15 évvel a rendszerváltás után bizonyos szempontból kudarcnak kell tekinteni mindazt, ahova eljutottunk.

Az interjút Vég Zoltán Ákos készítette